

Odluka br. 2024-20 od 9. listopada 2024. o okviru za utvrđivanje minimalnih tehničkih zahtjeva za sustave za provjeru dobi uspostavljene za pristup određenim internetskim javnim komunikacijskim uslugama i platformama za razmjenu videozapisa koje javnosti stavljaju na raspolaganje pornografski sadržaj

Oznaka NOR: RCAC2428286X

JORF br. 0251 od 22. listopada 2024.

Tekst br. 50

- Prilog

Regulatorno tijelo za audiovizualnu i digitalnu komunikaciju
Uzimajući u obzir Direktivu (EU) 2015/1535 Europskog parlamenta i Vijeća od 9. rujna 2015. o utvrđivanju postupka pružanja informacija u području tehničkih propisa i pravila o uslugama informacijskog društva,
uzimajući u obzir Zakon br. 2004-575 od 21. lipnja 2004., kako je izmijenjen, o povjerenju u digitalno gospodarstvo, posebno njegove članke 10. i 10.-2.,
uzimajući u obzir obavijest br. 2024/0208/FR upućenu Europskoj komisiji 15. travnja 2024. i primjedbe Komisije od 15. srpnja 2024.,
uzimajući u obzir odluku br. 2024-067 od 26. rujna 2024. francuskog tijela za zaštitu podataka (fran. *Commission nationale de l'informatique et des libertés*) o donošenju mišljenja o nacrtu okvira Regulatornog tijela za audiovizualnu i digitalnu komunikaciju o sustavima za provjeru dobi uspostavljenima za pristup određenim uslugama kojima se omogućuje pristup pornografskom sadržaju,
uzimajući u obzir primjedbe iznesene tijekom javnog savjetovanja provedenog od 11. travnja do 11. svibnja 2024.,

nakon razmatranja,
ovime se odlučuje:

Članak 1.

Donosi se okvir utvrđen u Prilogu ovoj Odluci.

Članak 2.

Ova se Odluka objavljuje u Službenom listu Francuske Republike.

Prilog

PRILOG

OKVIR ZA UTVRĐIVANJE MINIMALNIH TEHNIČKIH ZAHTJEVA ZA SUSTAVE ZA PROVJERU DOBI USPOSTAVLJENE ZA PRISTUP ODREĐENIM INTERNETSKIM JAVNIM KOMUNIKACIJSKIM USLUGAMA I PLATFORMAMA ZA RAZMJENU VIDEOZAPISA KOJE JAVNOSTI STAVLJAJU NA RASPOLAGANJE PORNOGRAFSKI SADRŽAJ

Sadržaj

Uvod

Odgovornost ciljanih usluga za širenje pornografskog sadržaja

Razvoj uloge Arcoma u okviru zakona o osiguravanju i reguliranju digitalnog prostora

Trenutne aktivnosti na provjeri dobi

Predstavljanje okvira

Potpora sektoru u provedbi rješenja za provjeru dobi

Ažuriranje okvira i najnovija dostignuća

Struktura okvira i raspored provedbe

Prvi dio: Opća razmatranja o pouzdanosti sustava za provjeru dobi

Drugi dio: Zaštita privatnosti

Načela zaštite privatnosti

Uvođenje sustava za provjeru dobi prilagođenog privatnosti prema načelima tehničke i integrirane zaštite podataka

Minimalni zahtjevi za sve sustave za provjeru dobi

1. Neovisnost pružatelja sustava za provjeru dobi u odnosu na ciljane usluge širenja pornografskog sadržaja

2. Povjerljivost u odnosu na ciljane usluge za širenje pornografskog sadržaja

3. Povjerljivost u odnosu na pružatelje dokaza o dobi

4. Povjerljivost u odnosu na sve ostale treće strane uključene u postupak provjere dobi

5. Zaštitne mjere za prava i slobode pojedinaca u odnosu na procjenitelje dobi

Posebni zahtjevi za sustave zaštite privatnosti kojima se poštuje načelo „dvostruke anonimnosti”

6. Veća povjerljivost u odnosu na ciljane usluge širenja pornografskog sadržaja

7. Veća povjerljivost u odnosu na izdavatelje atributa dobi

8. Veća povjerljivost u odnosu na sve ostale treće strane uključene u postupak provjere dobi

9. Dostupnost i pokrivenost stanovništva

Informiranje korisnika o razini privatnosti povezanoj sa sustavima za provjeru dobi

10. Izričito prikazivanje razine zaštite privatnosti korisnika

Poželjni ciljevi i najbolje prakse

Treći dio: Privremeno prihvaćena derogativna rješenja za generiranje dokaza

Četvrti dio: Revizija i evaluacija rješenja za provjeru dobi

Procjena sustava u stvarnim uvjetima

Stope pogreške, zaobilaženje i rizici od napada

Neovisnost pružatelja revizije

Uvod

Odgovornost ciljanih usluga za širenje pornografskog sadržaja

1. Demokratizacijom upotrebe mobilnih uređaja koji djeci omogućuju pristup Internetu, izloženost maloljetnika pornografskom sadržaju na Internetu ubrzano raste.

Prema studiji koju je provelo Regulatorno tijelo za audiovizualnu i digitalnu komunikaciju (Arcom) na temelju podataka koje je dostavilo društvo Médiamétrie, internetske stranice s pornografskim sadržajem svakog mjeseca posjeti 2,3 milijuna maloljetnika, a taj broj posljednjih godina brzo raste i povezan je s demokratizacijom upotrebe mobilnih uređaja među djecom. Udio maloljetnika koji posjećuju internetske stranice s oznakom „odrasli” u pet godina povećao se za 9 bodova, s 19 % na kraju 2017. na 28 % na kraju 2022. Svaki mjesec 2022. više od polovice dječaka u dobi od 12 i više godina posjetilo je takve internetske stranice, i ta se brojka povećava na dvije trećine dječaka u dobi od 16 i 17 godina. U prosjeku 12 % publike na internetskim stranicama za odrasle čine maloljetnici (1).

Od početka 2000-ih (2) istraživanja posljedica ranog izlaganja pornografiji pokazuju da izlaganje djece pornografskom sadržaju može imati ozbiljne posljedice na njihov mentalni razvoj i sliku koju stvaraju o seksualnosti i odnosima među pojedincima, što šteti njihovom osobnom razvoju i većoj ravnopravnosti među spolovima (3).

2. Od 1. ožujka 1994., u skladu s odredbama članka 227.-24. Kaznenog zakonika, uvedenog Zakonom br. 92-684 od 22. srpnja 1992., zabranjeno je izlagati maloljetnike pornografskom sadržaju.

Tekst ovog članka izmijenjen je kako bi se pojasnilo ne samo njegovo područje primjene, već i način na koji se procjenjuje utvrđivanje kažnjivog djela na Internetu. U skladu s ustaljenom sudskom praksom, od 2020. u članku 227.-24. navodi se da sama izjava o dobi nije dovoljna za dokazivanje punoljetnosti (4). Tekst koji je trenutačno na snazi glasi kako slijedi:

„Proizvodnja, prijenos, širenje na bilo koji način i bez obzira na medij poruka nasilne prirode, poruka koje potiču na terorizam, poruka pornografske prirode, uključujući pornografske slike koje uključuju jednu ili više životinja, ili koje bi mogle ozbiljno naštetiti ljudskom dostojanstvu ili potaknuti maloljetnike da sudjeluju u igrama koje ih fizički ugrožavaju, ili trgovanje takvom porukom, kažnjavaju se kaznom zatvora od tri godine i novčanom kaznom u iznosu od 75 000 EUR ako je vjerojatno da će je maloljetnik vidjeti ili percipirati.

„Ako se kažnjiva djela predviđena ovim člankom prenose tiskanim ili audiovizualnim oblikom ili javnom internetskom komunikacijom, za određivanje odgovornih osoba primjenjuju se posebne odredbe zakona kojima se uređuju ta pitanja.

„Kažnjiva djela predviđena ovim člankom počinjena su čak i ako pristup maloljetnika porukama iz prvog stavka proizlazi iz puke izjave maloljetnika da ima najmanje 18 godina.” Zakonodavac je Zakonom br. 2020-936 od 30. srpnja 2020. za zaštitu žrtava nasilja u obitelji uveo poseban postupak koji uključuje Arcom s ciljem osiguravanja potpune učinkovitosti ovih odredbi o internetskim javnim komunikacijskim uslugama kojima se pornografski sadržaj stavlja na raspolaganje javnosti na Internetu.

Tim je zakonom predsjedniku Arcoma povjereno pravo da izda službenu opomenu izdavaču internetske stranice kako bi postupio u skladu s Kaznenim zakonikom i, ako ne postupi po opomeni da zatraži od redovnog suca da naloži pružateljima pristupa Internetu (PPI) da spriječe pristup toj internetskoj stranici.

3. Na temelju tih odredbi, tijelo je izdalo 13 službenih opomena. Također, 8. ožujka 2022. tijelo je podnijelo zahtjev predsjedniku suda u Parizu da PPI-ima da blokiraju pet od tih usluga na temelju službene opomene. Na dan objave ovog okvira taj je postupak još u tijeku.

Razvoj uloge Arcoma u okviru zakona o osiguravanju i reguliranju digitalnog prostora

Zakonom br. 2024-449 od 21. svibnja 2024. o osiguravanju i reguliranju digitalnog prostora (SREN) ažurirao se sustav uspostavljen Zakonom od 30. srpnja 2020.

Člankom 10. Zakona br. 2004-575 od 21. lipnja 2004. o povjerenju u digitalno gospodarstvo (LCEN) predviđa se da Arcom „uspostavlja i objavljuje [...], nakon savjetovanja s francuskim tijelom za zaštitu podataka, okvir za određivanje minimalnih tehničkih zahtjeva koji se primjenjuju na sustave za provjeru dobi. Ti se zahtjevi odnose na pouzdanost provjere dobi korisnika i poštovanje njihove privatnosti.’ Područje primjene sustava odnosi se na „pornografski sadržaj koji je izdavač internetske javne komunikacijske usluge stavio na raspolaganje javnosti pod njegovom uredničkom odgovornošću ili koji pruža usluga platforme za razmjenu videozapisa u smislu članka 2. Zakona br. 86-1067 od 30. rujna 1986. o slobodi komuniciranja” (dalje u tekstu „ciljane usluge širenja pornografskog sadržaja” ili „ciljane usluge”). Arcom može, prema potrebi nakon što dobije mišljenje predsjednika CNIL-a, izdati službenu opomenu jednoj od tih usluga da postupi u skladu s ovim okvirom i, u slučaju nastavka kršenja, nakon što dobije mišljenje CNIL-a, izreći novčanu kaznu u skladu s postupkom predviđenim u članku 42.-7. Zakona br. 86-1067 od 30. rujna 1986. Novim ovlastima koje su Arcomu dodijeljene Zakonom SREN dopunile bi se ovlasti koje su inače dodijeljene sucu, kojeg se može izravno zatražiti da blokira internetsku stranicu koja nije u skladu s odredbama članka 227.-24. Kaznenog zakonika, na temelju, primjerice, članka 6-3. LCEN-a.

Osim toga, zaštita maloljetnika od pristupa pornografskom sadržaju dio je općenitijeg okvira kojim se uređuje zaštita djece, osobito Konvencije Ujedinjenih naroda o pravima djeteta od 20. studenoga 1989. i Opće napomene br. 25 iz 2021. o pravima djeteta u pogledu digitalnog okruženja (5) te članka 24. Povelje Europske unije o temeljnim pravima od 7. prosinca 2000., kojim se predviđa da „najbolji interesi djeteta moraju biti na prvom mjestu”.

Trenutne aktivnosti na provjeri dobi

Ovaj je dokument dio aktivnosti koje posljednjih godina provodi CNIL o rješenjima za provjeru dobi kako bi se uskladila zaštita maloljetnika i poštovanje privatnosti.

CNIL je prvo u lipnju 2021. izdao mišljenje o nacrtu uredbe o provedbi Zakona iz 2020. o provedbenim pravilima za zaštitu maloljetnika od pristupa internetskim javnim komunikacijskim uslugama koje šire pornografski sadržaj (6). Kako bi se spriječilo da se seksualna orijentacija – stvarna ili pretpostavljena – zaključi iz sadržaja koji se gleda i izravno poveže s njihovim identitetom, CNIL je u tom mišljenju preporučio da se koriste pouzdane treće strane i dao nekoliko preporuka (7), koje uključuju odjeljak o provjeri dobi. Ove su publikacije potkrijepljene komunikacijom objavljenom u srpnju 2022. pod nazivom „Internetska provjera dobi: postizanje ravnoteže između zaštite maloljetnika i poštovanja privatnosti” (8) i pokretanje demonstratora mehanizma provjere dobi koji poštuje privatnost korisnika (9), u suradnji s PEReN-om i g. Olivierom Blazyjem, profesorom iz École Polytechnique.

CNIL je već imao priliku podsjetiti da „Suprotno uvriježenom mišljenju, OUZP (10) nije nespojiv s kontrolom dobi za pristup pornografskim internetskim stranicama, koja je predviđena zakonom.” (11)

Kao i CNIL, Arcom je izdao i mišljenje o nacrtu uredbe o provedbi članka 23. Zakona od 30. srpnja 2020. (12).

Upravo u tom kontekstu Arcom i CNIL, uz potporu PEReN-a, početkom 2023. započeli su zajedničku tehničku razmjenu s akterima za provjeru dobi. Te su rasprave upotpunjene povratnim informacijama koje je Arcom primio od nekih svojih stranih kolega, koji se također suočavaju s izazovima zaštite maloljetnika i privatnosti prilikom kontrole pristupa pornografskom sadržaju.

Taj je okvir donesen nakon javnog savjetovanja, otvorenog od 11. travnja do 13. svibnja, i obavijesti Europskoj komisiji od 15. travnja, u skladu s Direktivom 2015/1535 od 9. rujna 2015. o utvrđivanju postupka pružanja informacija u području tehničkih propisa i pravila o uslugama informacijskog društva, te odluke CNIL-a br. 2024-067 od 26. rujna 2024. o donošenju mišljenja o nacrtu okvira.

Predstavljanje okvira

Potpora sektoru u provedbi rješenja za provjeru dobi

U skladu s odredbama zakona, u okviru se navode očekivani tehnički zahtjevi.

Svrha ovog okvira nije potvrđivanje tehničkih rješenja.

Ciljane usluge širenja pornografskog sadržaja i dalje će moći odabrati vlastita rješenja za zaštitu maloljetnika, pod uvjetom da su u skladu s tehničkim zahtjevima okvira.

Nepostojanje sustava za provjeru dobi kao i sustavi za provjeru dobi koji su nepouzdati ili čiji je stupanj zaštite privatnosti ispod razine zahtjeva ovog okvira, neće biti prihvatljivi.

Ažuriranje okvira i najnovija dostignuća

Okvir se može preispitati i ažurirati kako bi se uzela u obzir najnovija dostignuća. Zakonom SREN u tom je pogledu propisano „da se okvir prema potrebi ažurira pod istim uvjetima”.

Doista je poželjno da sektor usvoji rješenja za provjeru dobi koja odgovaraju najnovijim dostignućima i europskim i međunarodnim standardima (osobito svim europskim standardima koji se pojave u kratkom roku) te su usklađena s industrijskim praksama, posebno uzimajući u obzir postojeće tehničke protokole.

U tom su duhu francuska tijela u odgovoru na zahtjev Europske komisije za pružanje informacija u okviru postupka obavješćivanja predviđenog Direktivom 2015/1535 od 9. rujna 2015. o utvrđivanju postupka pružanja informacija u području tehničkih propisa i pravila o uslugama informacijskog društva (kodificirani tekst) navela sljedeće:

„Što se tiče budućnosti, obvezuju se u cijelosti ili djelomično revidirati svoj unutarnji pravni okvir kada dovoljno preciznom pravnom osnovom na razini EU-a bude omogućeno nametanje učinkovitog sustava provjere dobi svim ili nekim platformama na koje se odnosi pristup pornografskom sadržaju.

„U tim okolnostima predviđaju [okvir] kao prijelazno rješenje dok se ne pronađe učinkovito europsko rješenje.”

Struktura okvira i raspored provedbe

U prvom se dijelu okvira navode opća razmatranja o pouzdanosti zakonskih sustava provjere dobi. Osim potrebe da se jamči integrirana zaštita maloljetnika, tj. čak i prije pristupa usluzi,

potrebno je i prisjetiti se uvjeta za učinkovitost internetskih sustava za provjeru dobi, uz izbjegavanje njihova zaobilaženja.

Drugi dio posebno se bavi zaštitom privatnosti koju pružaju sustavi za provjeru dobi koji se koriste za kontrolu pristupa pornografskom sadržaju. Internetske stranice mogu ponuditi sustave za provjeru dobi s različitim razinama zaštite privatnosti, podložno informiranju korisnika o razini povezanoj sa svakim sustavom.

U tom kontekstu, okvirom se utvrđuju minimalni ciljevi za sve sustave provjere dobi, kao i pojačani posebni ciljevi za sustave prilagođene privatnosti, poznati kao „dvostruka anonimnost”. Korisnicima će se morati ponuditi barem jedan sustav za provjeru dobi koji je u skladu sa standardima zaštite privatnosti „dvostruke anonimnosti”.

Ovaj drugi dio također uključuje najbolje prakse u području zaštite podataka koje se smatraju poželjnim.

Osim toga, ciljane usluge širenja pornografskog sadržaja moći će provoditi, privremeno, rješenja za generiranje dokaza o dobi na temelju dostave bankovne kartice, odstupajući od uvjeta utvrđenih u prvom i drugom dijelu, ali uz strogo poštovanje određenih kumulativnih uvjeta iz trećeg dijela ovog dokumenta.

Konačno, četvrti i posljednji dio utvrđuju glavna načela kojima će se vjerojatno voditi usluge širenja pornografskog sadržaja koje moraju provoditi revizije svojih sustava za provjeru dobi. Konkretno, bit će navedena svrha takvih revizija, uvjeti na temelju kojih se provode i zahtjevi koji se primjenjuju na revizore treće strane.

PRVI DIO: OPĆA RAZMATRANJA O POUZDANOSTI SUSTAVA ZA PROVJERU DOBI

Svrha je ovog okvira osigurati integriranu zaštitu maloljetnika čim se prikaže prva stranica internetske komunikacijske usluge koja stavlja na raspolaganje pornografski sadržaj.

Zaštita maloljetnika zaista podrazumijeva da se spriječi njihovo izlaganje pornografskom sadržaju čim pristupe javnim internetskim komunikacijskim uslugama koje stavljaju na raspolaganje takav sadržaj.

U tom se pogledu člankom 1. Zakona SREN izričito propisuje se da su ciljane usluge širenja pornografskog sadržaja obvezne prikazivati zaslon koji ne sadržava nikakav pornografski sadržaj „dok se ne provjeri dob korisnika”.

Nadalje, prema Zakonu SREN ciljane usluge emitiranja pornografskog sadržaja moraju osigurati da nijedan korisnik ne može pristupiti pornografskom sadržaju dok ne dokaže svoju punoljetnost.

Takva integrirana zaštita maloljetnika može se osigurati, na primjer, potpunim zamagljivanjem početne stranice usluge. Izdavači također mogu prijaviti pornografsku prirodu svoje usluge. U tu svrhu, mogu se koristiti mehanizmom vlastite izjave poput oznake RTA (13) koju stavljaju na svaku podstranicu svoje internetske stranice, omogućiti sustavima roditeljskog nadzora da saznaju minimalnu dob potrebnu za pristup sadržaju na stranici putem odgovora zaglavlja (ili „zaglavlja” [14]).

U svrhu ispunjavanja Zakona, sustavi za provjeru dobi (u ovom slučaju punoljetnosti) koje uspostave ciljane usluge emitiranja pornografskog sadržaju moraju omogućiti razlikovanje između maloljetnih i punoljetnih korisnika. Rješenja će se vjerojatno razvijati poboljšanjem tehnika i stavljanjem na tržište novih sustava za provjeru dobi, uključujući europske standarde koji se pojave u kratkom roku.

Ako se tehničko rješenje koje su uspostavile ciljane usluge za širenje pornografskog sadržaja temelji na procjeni dobi korisnika, usklađenost sa zakonom znači da se mora konfigurirati

tako da se isključi rizik da se maloljetni korisnik smatra odraslom osobom („lažno pozitivni”).

Radi usklađenosti sa zakonom ciljane usluge širenja pornografskog sadržaja moraju učiniti sve što je u njihovoj moći, u skladu s visokim standardima profesionalne pažnje, kako bi se ograničile mogućnosti zaobilaženja tehničkih rješenja koja su uspostavili. Sustavi za provjeru dobi ne bi smjeli omogućavati dijeljenje dokaza o dobi s drugim osobama kako bi se ograničio rizik od prevare. Stoga sustav mora biti otporan u pogledu rizika od napada, kao što su lažni računi, eng. deepfakes, krivotvorene adrese e-pošte eng. spoofing, itd.

Na primjer, kad je riječ o rješenjima koja se temelje na procjeni dobi analizom značajki lica, ciljane usluge širenja pornografskog sadržaja morat će osigurati da rješenja uključuju mehanizam za prepoznavanje živih osoba čija je učinkovitost u skladu s najnovijim dostignućima. Otkrivanje se provodi s pomoću slike dostatne kvalitete i isključuje svaki postupak preusmjeravanja koji maloljetnici mogu koristiti kako bi se umjetno činili odraslima, posebno upotrebom fotografija, snimljenih videozapisa ili maski. Naposljetku, kad je riječ o tehničkim rješenjima za izradu dokaza o dobi na temelju predodjenja fizičke identifikacijske isprave, očekuje se da će ciljane usluge koje šire pornografski sadržaj osigurati da se tehničkim rješenjima koja uspostave omoguće sljedeće provjere: (i) da je dokument stvaran i da nije preslika; (ii) da je korisnik nositelj te identifikacijske isprave. Ta se provjera može provesti posebno s pomoću prepoznavanja obilježja lica koje uključuje mehanizam za otkrivanje živih osoba, pod gore utvrđenim uvjetima.

Kako bi se spriječilo izlaganje maloljetnika pornografskom sadržaju na internetu, očekuje se da će se provjera dobi provesti prilikom svakog pregleda usluge. Stoga prekid pregleda mora aktivirati novu provjeru dobi ako korisnik želi ponovno pristupiti pornografskom sadržaju. Ovime se ne dovodi u pitanje mogućnost korisnika da upotrijebi dokaz o dobi koji se može ponovno koristiti ili da ga sam regenerira, pod uvjetom da postoji drugi čimbenik autentifikacije. To se može učiniti povezivanjem upotrebe dokaza koji se mogu ponovno koristiti s terminalom te osobe, kao što je slučaj s digitalnim novčanicima.

Nadalje, sustav za provjeru ne smije dopustiti dijeljenje tog dokaza s drugom osobom ili uslugom. U slučaju da odrasla osoba i maloljetnik dijele terminal za pregled, važno je spriječiti da razdoblje valjanosti provjere dobi omogućí pristup pornografskom sadržaju bez daljnje provjere. Može se smatrati da se stoga valjanost provjere dobi mora prekinuti kada korisnik napusti uslugu, tj. kada završi sesija, kada korisnik napusti preglednik ili kada operativni sustav uđe u stanje mirovanja i, u svakom slučaju, nakon razdoblja od sat vremena neaktivnost.

Kako bi se spriječilo da ponovna uporaba korisničkih računa navodi maloljetnike na pristup pornografskom sadržaju, očekuje se da se dokaz o dobi ne može pohraniti na korisnički račun na ciljanoj usluzi. U svakom slučaju, iz zakona proizlazi da se obveza provjere dobi primjenjuje na svaki pristup, sa ili bez korisničkog računa.

Kako bi se osigurala zaštita maloljetnika i usklađenost sa zakonom, očekuje se da rješenja koja primjenjuju ciljane usluge širenja pornografskog sadržaja budu učinkovita za sve skupine stanovništva i da nemaju diskriminirajući učinak na određene skupine, posebno na temelju razloga navedenih u članku 21. Povelje Europske unije o temeljnim pravima. Stoga će učinkovitost tehničkog rješenja za provjeru dobi biti ista bez obzira na fizičke karakteristike korisnika. U slučaju sustava dokazivanja dobi koji se temelje na strojnom učenju eng. machine learning ili statističkim modelima, pružatelji usluga mogu, na primjer, ispitati svoje rješenje na različitim bazama podataka kako bi osigurali usklađenost s ovim zahtjevom. Od ključne je važnosti da sustavi za kontrolu dobi ograniče diskriminirajuću pristranost, što također dovodi do pogrešaka koje mogu dovesti u pitanje i njihovu pouzdanost i prihvatljivost.

Ciljane usluge širenja pornografskog sadržaja potiču se da u procjenu uspješnosti svojeg sustava provjere dobi, ali i u sve revizijama koje provode, uključe sve diskriminatorne predrasude raščlanjene na temelju relevantnih osnova za diskriminaciju (vidjeti u nastavku).

DRUGI DIO: ZAŠTITA PRIVATNOSTI

Svrha je ovog okvira osigurati i zaštitu privatnosti korisnika sustava za provjeru dobi. Ti sustavi mogu predstavljati visok rizik za sigurnost osobnih podataka jer je provjera dobi slična provjeri identiteta te stoga može zahtijevati prikupljanje osjetljivih podataka ili identifikacijskih isprava.

Oni koji sudjeluju u sustavima za provjeru dobi stoga moraju obratiti posebnu pozornost na zaštitu privatnosti svojih korisnika i sigurnosti predmetnih informacijskih sustava, pri čemu se poštuju načela za koja je CNIL odgovoran, a posebno Opća uredba o zaštiti podataka (OUZP).

Načela zaštite privatnosti

U praksi sustavi za provjeru dobi u cjelini moraju biti u skladu s postojećim zakonodavstvom o zaštiti osobnih podataka i privatnosti, uključujući načela smanjenja količine podataka i načela tehničke i integrirane zaštite podataka (članci 5. i 25. Opće uredbe o zaštiti podataka).

Pružatelji takvih sustava moraju obratiti posebnu pozornost na sljedeća načela:

točnost, proporcionalnost i smanjenje količine prikupljenih podataka;
sažete, transparentne, razumljive i lako dostupne korisničke informacije;
odgovarajuća razdoblja čuvanja podataka;
mogućnost pojedinaca da ostvare svoja prava, odnosno pravo na pristup, pravo na prigovor, pravo na ispravak, pravo na ograničenje obrade, pravo na brisanje, pravo na prenosivost;
najsuvremeniju sigurnost informacijskih sustava koji se upotrebljavaju za obradu osobnih podataka.

Uvođenje sustava za provjeru dobi prilagođenog privatnosti prema načelima tehničke i integrirane zaštite podataka

CNIL je 2022. objavio mehanizam provjere dobi prilagođen privatnosti za prijenos atributa identiteta (u ovom slučaju dokaza o dobi) (15), (16). Konkretno, predloženim mehanizmom osigurat će se nepropusnost između ciljanih usluga za širenje pornografskog sadržaja, koje su obvezne provjeriti dob svojih korisnika, i trećih strana koje izdaju attribute dobi.

Taj mehanizam, poznat kao „dvostruka anonimnost” ili „dvostruka povjerljivost”, razvili su i ispitali razni javni i privatni subjekti, čime se potvrđuje njegova tehnička izvedivost i sposobnost da ispunji potrebu za zaštitom privatnosti svojstvenu mehanizmima za provjeru dobi na Internetu. Također odgovara ciljevima koji su općenito postavljeni za sustave digitalnog identiteta, uključujući upravljanje atributima. Međutim, taj mehanizam, iako se u

ovom dokumentu naziva „dvostruka anonimnost”, nije „anoniman” u smislu Opće uredbe o zaštiti podataka, ali ipak jamči visoku razinu povjerljivosti.

Internetske javne komunikacijske usluge koje stavljaju na raspolaganje pornografski sadržaj svojim će korisnicima morati ponuditi barem jedan sustav za provjeru dobi koji je u skladu sa standardima privatnosti „dvostruke anonimnosti”, čime se osigurava da se tim sustavom može koristiti velika većina njegovih korisnika.

Taj će zahtjev stupiti na snagu na kraju prijelaznog razdoblja predviđenog u trećem dijelu ovog okvira, utvrđenog na šest mjeseci od njegove objave, ne dovodeći u pitanje utvrđene minimalne zahtjeve u nastavku. Stoga će do tog datuma sustavi za provjeru dobi morati ispunjavati minimalne zahtjeve navedene u nastavku kako bi se osigurala prihvatljiva razina zaštite osobnih podataka njihovih korisnika.

Sljedeći odjeljci navode:

– zahtjeve koji se primjenjuju na sve sustave za provjeru dobi obuhvaćene ovim okvirom; posebne ciljeve za sustave koji najviše pogoduju privatnosti, poznate kao „dvostruka anonimnost”;

obveze transparentnosti usmjerene na informiranje korisnika o razini zaštite privatnosti koja je povezana sa sustavima koji se nude na uslugama; kao i dobre prakse utvrđene kao poželjne, ali trenutno nisu zahtijevane.

Minimalni zahtjevi za sve sustave za provjeru dobi

Minimalni skup zahtjeva koji se primjenjuju na sve sustave za provjeru dobi obuhvaćene ovim okvirom.

1. Neovisnost pružatelja sustava za provjeru dobi u odnosu na ciljane usluge širenja pornografskog sadržaja

Pružatelj sustava za provjeru dobi pravno je i tehnički neovisan o svim internetskim javnim komunikacijskim uslugama obuhvaćenima ovim okvirom i osigurava da ciljane usluge širenja pornografskog sadržaja ni u kojem slučaju nemaju pristup podacima koji se upotrebljavaju za provjeru dobi korisnika.

2. Povjerljivost u odnosu na ciljane usluge za širenje pornografskog sadržaja

Osobne podatke koji omogućavaju korisniku da potvrdi svoju dob komunikacijskoj usluzi obuhvaćenoj ovim okvirom ne smije obrađivati ta komunikacijska usluga.

Osobito, provedba rješenja za provjeru dobi ne omogućava komunikacijskim uslugama obuhvaćenima ovim okvirom da prikupljaju podatke o identitetu, dobi, datumu rođenja ili druge osobne podatke svojih korisnika.

3. Povjerljivost u odnosu na pružatelje dokaza o dobi

Ako sustav za provjeru dobi korisniku ne omogućuje dobivanje ponovno upotrebljivog digitalnog identiteta ili dokaza o dobi, pružatelj generiranja dokaza o dobi ne smije čuvati osobne podatke koje je korisnik dostavio kako bi dobio taj atribut.

Osim toga, ova vrsta sustava ne bi trebala zahtijevati prikupljanje službenih identifikacijskih isprava ako se time ne generira dokaz o dobi koji se može višekratno koristiti.

Tim se zahtjevom ne dovodi u pitanje usklađenost s pravnim i regulatornim obvezama koje se inače primjenjuju na određene pružatelje dokaza o dobi.

4. Povjerljivost u odnosu na sve ostale treće strane uključene u postupak provjere dobi

Ako su u postupak provjere dobi uključene treće strane koje nisu pružatelji dokaza o dobi, npr. za upravljanje dokazima ili naplatu usluge, te treće strane ne smiju pohranjivati osobne podatke korisnika sustava, osim u slučaju pohrane dokaza na zahtjev korisnika.

5. Zaštitne mjere za prava i slobode pojedinaca u odnosu na procjenitelje dobi

Pri utvrđivanju može li korisnik pristupiti javnoj usluzi internetske komunikacije na temelju podnesenih dokaza, ciljane usluga širenja pornografskog sadržaja donosi automatiziranu odluku u smislu članka 22. Opće uredbe o zaštiti podataka. Odbijanjem pristupa usluzi takva odluka može proizvesti pravne učinke za predmetne osobe ili barem proizvesti značajne slične učinke na osobe.

CNIL smatra da se takva odluka može temeljiti na izuzeću predviđenom u članku 22.

stavku 2. točki (b) Opće uredbe o zaštiti podataka ako ciljane usluga širenja pornografskog sadržaja podliježe obvezi provjere dobi u skladu s člankom 227.-24. Kaznenog zakonika i odredbama Zakona SREN. Člankom 22. stavkom 2. točkom (b) Opće uredbe o zaštiti podataka zahtijeva se da se u odredbama kojima se odobrava ova automatizirana odluka predvide odgovarajuće mjere zaštite prava i sloboda te legitimnih interesa ispitanika.

Kako bi se očuvali zahtjevi zaštite privatnosti čiji je cilj ograničavanje mogućnosti usluga da identificiraju pojedince, takve mjere ne mora uvesti ciljane usluga širenja pornografskog sadržaja, nego pružatelj tehničkog rješenja za provjeru dobi, bez obzira na to je li riječ o pružatelju atributa ili izdavatelju dokaza. Takve mjere trebale bi omogućiti korisnicima da u slučaju pogreške ospore rezultat analize svojih atributa kako bi dobili dokaz o dobi. U svrhu učinkovite primjene tih pravnih sredstava, pružatelji rješenja za provjeru dobi trebali bi korisnicima ponuditi mogućnost upotrebe različitih pružatelja atributa ili, ovisno o rješenjima, različitih izdavatelja dokaza.

Ciljana usluga širenja pornografskog sadržaja ipak je obvezna, jednako kao i pružatelji tehničkog rješenja za provjeru dobi, poštovati obveze informiranja propisane OUZP-om i mora obavijestiti korisnike o mogućnosti podnošenja pritužbe pružatelju rješenja za provjeru dobi.

U svakom slučaju, pružatelji atributa također moraju omogućiti pojedincima da isprave svoje podatke u skladu s člankom 16. Opće uredbe o zaštiti podataka.

Posebni zahtjevi za sustave zaštite privatnosti kojima se poštuje načelo „dvostruke anonimnosti”

Sljedeći ciljevi nadopunjuju ciljeve minimalnih uvjeta za utvrđivanje standarda prilagođenog privatnosti za provjeru dobi na Internetu.

6. Veća povjerljivost u odnosu na ciljane usluge širenja pornografskog sadržaja
Zahtjevi utvrđeni pod br. 2 dopunjeni su sljedećim.

Sustav za provjeru dobi u kojem se upotrebljava „dvostruka anonimnost” ne smije omogućiti komunikacijskim uslugama obuhvaćenima ovim okvirom da prepoznaju korisnika koji je već koristio sustav na temelju podataka dobivenih postupkom za provjeru dobi.

Upotreba sustava za provjeru dobi u kojima se upotrebljava „dvostruka anonimnost” ne bi trebala omogućiti tim uslugama da saznaju ili utvrde izvor ili metodu pribavljanja dokaza o dobi uključene u korisnikov postupak provjere dobi.

Sustav provjere dobi „dvostruke anonimnosti” ne smije omogućiti tim uslugama da prepoznaju da dva dokaza o punoljetnosti potječu iz istog izvora dokaza o dobi.

7. Veća povjerljivost u odnosu na izdavatelje atributa dobi

Zahtjevi utvrđeni pod br. 3 dopunjeni su tako da sustav za provjeru dobi u kojem se upotrebljava „dvostruka anonimnost” ne smije omogućiti pružateljima generiranja dokaza o dobi da znaju za koju se uslugu provodi provjera dobi.

8. Veća povjerljivost u odnosu na sve ostale treće strane uključene u postupak provjere dobi
Zahtjevi utvrđeni pod br. 4 dopunjeni su sljedećim zahtjevima:

Sustav za provjeru dobi u kojem se upotrebljava „dvostruka anonimnost” ne smije dopustiti trećim stranama uključenima u postupak da prepoznaju korisnika koji je već koristio sustav. Na primjer, treća strana koja dostavlja dokaz o dobi ili potvrđuje njegovu valjanost ne smije znati je li već obradila dokaze istog korisnika.

9. Dostupnost i pokrivenost stanovništva

Komunikacijske usluge obuhvaćene ovim okvirom moraju osigurati da njihovi korisnici imaju na raspolaganju barem dvije različite metode dokazivanja dobi za dobivanje dokaza o dobi s pomoću sustava provjere dobi „dvostruke anonimnosti”. U praksi pružatelj usluga koji nudi rješenje dvostruke anonimnosti mora kombinirati barem dvije metode za dobivanje dokaza o dobi (npr. rješenje koje se temelji na identifikacijskim ispravama i jedno na temelju procjene dobi).

Komunikacijskim uslugama obuhvaćenima ovim okvirom mora se osigurati da je sustav za provjeru dobi „dvostruke anonimnosti” dostupan barem za potrebe 80 % odraslog stanovništva koje živi u Francuskoj.

Primjeri i primjena:

U praktičnom smislu, rješenja „dvostruke anonimnosti” mora nuditi nekoliko pružatelja generiranja dokaza o dobi (npr. različiti pružatelji pristupa Internetu i/ili banke), a u slučaju drugih rješenja, različite metode generiranja dokaza o dobi (npr. analiza obilježja lica i pružanje identifikacijskih isprava).

Informiranje korisnika o razini privatnosti povezanoj sa sustavima za provjeru dobi

10. Izričito prikazivanje razine zaštite privatnosti korisnika

Svako rješenje za provjeru dobi mora biti izričito povezano s razinom zaštite privatnosti kako bi se jasno i čitljivo prikazala rješenja koja su u skladu sa standardima „dvostruke anonimnosti”. U svakom slučaju, druga rješenja ne bi trebalo miješati ili promicati na način da se korisnika dovede u zabludu u korist rješenja kojima se manje štiti privatnost.

Kada treća strana uključena u postupak za provjeru dobi može identificirati uslugu za koju se provodi provjera dobi, korisnik mora biti jasno obaviješten.

Kad je riječ o sustavima za provjeru dobi koji su u skladu s načelom „dvostruke anonimnosti”, korisnik mora biti jasno obaviješten da to rješenje osigurava da pružatelj provjere dobi ne može saznati za koju se uslugu provodi ta provjera.

Poželjni ciljevi i najbolje prakse

Sljedeći ciljevi još nisu zahtijevani u sustavima za provjeru dobi radi usklađenosti s tim okvirom, ali čine skup najboljih praksi prema kojima bi trebalo težiti u rješenjima za provjeru dobi.

Mogućnost korisnika da sami generiraju dokaz o dobi povjerljivo:

korisnik može izraditi dokaz o dobi na lokalnoj razini, bez obavješćivanja izvornog izdavatelja o svojim atributima dobi ili druge treće strane;
korisnik može generirati dokaz o dobi putem internetske usluge koja se može koristiti bez pristupa osobnim podacima.

Povjerljivost sustava za provjeru dobi u cjelini:

sustav se temelji na dokazu bez otkrivanja znanja eng. zero-knowledge proof;
sustav se temelji na tehnikama šifriranja s najsloženijim svojstvima otpornosti na napad, čak i u budućnosti.

TREĆI DIO: PRIVREMENO PRIHVAĆENA ALTERNATIVNA RJEŠENJA ZA GENERIRANJE DOKAZA

U skladu s člankom 10. Zakona br. 2004-575 od 21. lipnja 2004. o povjerenju u digitalno gospodarstvo, usluge koje podliježu odredbama uvode sustav provjere dobi koji je u skladu s tehničkim značajkama tog okvira u roku od tri mjeseca od njegove objave. Međutim, po završetku ta tri mjeseca, tijekom prijelaznog razdoblja od tri mjeseca od datuma objave ovog okvira, osmišljenog kako bi se uslugama koje su obuhvaćene okvirom omogućilo da utvrde i provedu rješenje za provjeru dobi koje ispunjava sve kriterije utvrđene u prvom i drugom dijelu, rješenja koja upotrebljavaju bankovne kartice smatrat će se da ispunjavaju uvjete tehničkih značajki okvira, podložno sljedećim uvjetima.

Rješenje koje upotrebljava bankovne kartice bit će početna metoda filtriranja nekih maloljetnika. To privremeno rješenje temelji se na već uvedenoj infrastrukturi koja se može koristiti.

Pod uvjetom usklađenosti sa zahtjevima navedenima u nastavku, ovim bi se rješenjem u početku omogućila zaštita maloljetnika. Filtriranje se mora provoditi putem snažne autentifikacije (tj. dvostruke autentifikacije). Na primjer, to se može učiniti samo putem snažne autentifikacije (bez plaćanja) ili putem plaćanja (uključujući iznos od nula eura) u kombinaciji sa snažnom autentifikacijom.

U pogledu tih sustava provjere:

ne smiju ih izravno provoditi ciljane usluge koje šire pornografski sadržaj, nego treće strane neovisne o usluzi;

moraju osigurati sigurnost provjere kako bi se spriječili rizici od phishinga povezani s provjerom. Stoga je važno osigurati da se informacije o plaćanju unose na pouzdanim internetskim stranicama. U tom smislu, ciljanim uslugama širenja pornografskog sadržaja i pružateljima rješenja za preporuča se pokretanje koordinirane kampanje za podizanje svijesti o rizicima krađe identiteta, posebno uzimajući u obzir ovu novu praksu;

moraju barem omogućiti postojanje i valjanost kartice koja se provjerava, što isključuje jednostavnu provjeru dosljednosti broja kartice;

provode pouzdanu autentifikaciju predviđenu u Europskoj direktivi (EU) 2015/2366 o platnim uslugama (poznatu kao „PSD2”), na primjer oslanjanjem na 3-D sigurnosni protokol, u drugoj verziji koja je na snazi, kako bi se osiguralo da je korisnik usluge nositelj kartice s pomoću dvostruke provjere autentičnosti.

ČETVRTI DIO: REVIZIJA I PROCJENA RJEŠENJA ZA PROVJERU DOBI

Zakonom SREN propisano je sljedeće „Regulatorno tijelo za audiovizualnu i digitalnu komunikaciju može zahtijevati od izdavača i pružatelja usluga [...] da provede reviziju sustava za provjeru dobi koje primjenjuju kako bi se potvrdila sukladnost tih sustava s tehničkim zahtjevima utvrđenima okvirom. Okvirom se određuju postupci za provedbu i objavljivanje te revizije, povjereni neovisnom tijelu s dokazanim iskustvom.”
Cilj je sljedećih odjeljaka pojasniti glavna načela kojima će se voditi ciljne usluge širenja pornografskog sadržaja od kojih se zahtjeva da provode takve revizije.

Procjena sustava u stvarnim uvjetima

Kako bi se osigurala visoka razina zaštite maloljetnika, Arcom će ocjenjivati tehnička rješenja za provjeru dobi na pojedinačnoj osnovi, nakon što ih provedu izdavači, tj. in concreto. Budući da ciljanje usluge koje šire pornografski sadržaj mogu konfigurirati određena rješenja, potrebno je provesti procjenu u stvarnim uvjetima.
Ciljne usluge širenja pornografskog sadržaja moraju osigurati da uspostavljena rješenja sustavno ispunjavaju zahtjeve okvira prilagodbom, prema potrebi, njihovih operativnih načela i parametara.

Stope pogreške, zaobilaženje i rizici od napada

Tehnička revizija usmjerena je općenito na procjenu usklađenosti rješenja za provjeru dobi sa zakonom i ovim okvirom u cijelosti.
U tom pogledu posebno se ocjenjuje sljedeće:

sposobnost tehničkog rješenja da prepozna maloljetne korisnike;
nepostojanje diskriminatorne pristranosti;
– otpornost na moguće prakse izbjegavanja mjera (na primjer krivotvoreni sadržaj) i na rizike od napada (17).

Neovisnost pružatelja revizije

Kako se ne bi ugrozila vjerodostojnost revizije, revizor bi trebao imati dokazano stručno znanje i iskustvo te biti nezavisan i od poduzeća koja nude rješenja za provjeru dobi i od ciljne usluge širenja pornografskog sadržaja koja koristi navedena tehnička rješenja.
Arcom može, u kasnijoj verziji ovog okvira, odrediti uvjete pod kojima se revizije moraju provoditi i staviti na raspolaganje javnosti.
Kako stvari stoje, a u očekivanju daljnjeg pojašnjenja Arcoma, poduzeća se potiču da provedu tehničke revizije svojih sustava za provjeru dobi, u početku unutar okvira od šest mjeseci od objave ovog okvira, a zatim barem jednom godišnje.
Ciljne usluge koje šire pornografski sadržaj također se potiču da objave izvješće o reviziji na lako dostupnoj stranici svojeg internetskog sučelja u lako razumljivom formatu radi transparentnosti, osobito u pogledu korisnika.

- (1) Arcom, Maloljetničko posjećivanje internetskih stranica za „odrasle” (na temelju podataka koje je dostavilo društvo Médiamétrie) objavljeno 25. svibnja 2023.:
- (2) M. Arzano, C. Rozier, Alice au pays du porno (Alisa u zemlji pornografije): Ados : leurs nouveaux imaginaires sexuels (Tinejdžeri: nove seksualne maštarije) Ramsay, 2005.
- (3) Vidjeti: <https://www.csa.fr/Informer/Toutes-les-actualites/Actualites/Quelles-solutions-pour-proteger-votre-enfant-des-images-a-caractere-pornographique-sur-internet>; i B. Smaniotto (istraživač u psihologiji i kliničkoj psihologiji), „Pornografija: što utječe na seksualnost adolescenata? ’, The Conversation, 28. kolovoza 2023.:
<https://theconversation.com/pornographie-quels-impacts-sur-la-sexualite-adolescente-207142>.
- (4) Kasacijski sud, vijeće za kaznena pitanja, 23. veljače 2000., 99-83.928,
- (5) <https://www.ohchr.org/fr/documents/general-comments-and-recommendations/general-comment-no-25-2021-childrens-rights-relation>
- (6) CNIL, Rasprava br. 2021-069 od 3. lipnja 2021. o mišljenju o nacrtu uredbe o provedbenim pravilima o mjerama za zaštitu maloljetnika od pristupa internetskim stranicama koje šire pornografski sadržaj (vidjeti:
<https://www.legifrance.gouv.fr/cnil/id/CNILTEXT000044183781>).
- (7) Vidjeti: <https://www.cnil.fr/fr/la-cnil-publie-8-recommandations-pour-renforcer-la-protection-des-mineurs-en-ligne>
- (8) Vidjeti:
- (9) Vidjeti: <https://linc.cnil.fr/demonstrateur-du-mecanisme-de-verification-de-lage-respectueux-de-la-vie-privee>
- (10) Uredba (EU) 2016/679 Europskog parlamenta i Vijeća od 27. travnja 2016. o zaštiti pojedinaca u vezi s obradom osobnih podataka i o slobodnom kretanju takvih podataka.
- (11) Vidjeti priopćenje za medije CNIL-a od 21. veljače 2023.:
<https://www.cnil.fr/fr/controle-de-lage-pour-lacces-aux-sites-pornographiques>
- (12) CSA, Mišljenje br. 2021-11 od 23. lipnja 2021. o nacrtu uredbe o provedbenim pravilima o mjerama za zaštitu maloljetnika od pristupa internetskim stranicama koje šire pornografski sadržaj,
- (13) Ograničeno na odrasle osobe”.
- (14) Zaglavlja su informacije koje poslužitelj internetske stranice vraća korisničkom pregledniku u vrijeme podnošenja zahtjeva.
- (15) <https://linc.cnil.fr/demonstrateur-du-mecanisme-de-verification-de-lage-respectueux-de-la-vie-privee>
- (16) <https://www.cnil.fr/fr/verification-de-lage-en-ligne-trouver-lequilibre-entre-protection-des-mineurs-et-respect-de-la-vie>
- (17) Procjena rizika od napada na rješenje za provjeru dobi je utvrditi je li vjerojatno da će se sustav zloupotrijebiti u svrhu prijevare.

Sastavljeno 9. listopada 2024.

Regulatorno tijelo za audiovizualnu i digitalnu komunikaciju:
Predsjednik,
R.-O. Maistre